

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/10/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117223296
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8117223296.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v spore žalobcu: P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, XXX XX M. - Y. B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova, s. r. o., so sídlom Bajzova 2, 040 01 Košice proti žalovanému: F. E., zastúpená U. X. F. E., so sídlom P. X, XXX XX V., o náhradu škody a zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 19C/48/2017-370 z 19.11.2020 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok v II. zamietavom výroku.

II. Mení rozsudok v I. vyhovujúcom výroku tak, že žalobu zamietla.

III. Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným rozsudkom (v tomto spore už v poradí druhým) súd prvej inštancie I. výkonom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 82,20Eur s 5% ročným úrokom z omeškania od 07.11.2017 do zaplatenia; II. výkonom žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a III. súvisiacim výkonom o trovách konania rozhodol tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Učinil tak po tom, ako mu bol jeho skorší rozsudok na odvolanie žalobcu v časti zamietnutia žaloby o zaplatenie sumy 16.165,-Eur s prísl., ktorá mala predstavovať škodu z jeho strany zložených preddavkov vo výške 8.380,-Eur a 7.785,-Eur na kúpu nehnuteľností, ku ktorej nikdy v dôsledku trestného činu nedošlo, odvolacím súdom potvrdený a vo zvyšnej časti týkajúcej sa nároku žalobcu na náhradu nákladov vo výške 900,-Eur za právne služby poskytnuté žalobcovi jeho advokátom v trestnom konaní a v časti uplatnenej nemajetkovej ujmy vo výške 1.000,-Eur, odvolacím súdom zrušený, súčasne bol na odvolanie žalovaného zrušený aj výrok o trovách konania (ten by bol ako súvisiaci výrok zrušený aj bez odvolania žalovaného). Odvolací súd uzavrel, že v súdnej veci bol nepochybne indikovaný nesprávny úradný postup policajných orgánov, opierajúc sa o výsledky vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu policajta z XX.XX.XXXX, v ktorej zo strany oprávneného subjektu - prokurátora - bol konštatovaný prieťah vo veci začatia trestného stíhania. V časti náhrady škody zahŕňajúcej náhradu trov konania podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie nevenoval dostatočnú pozornosť na prvom mieste otázke, či trovy trestného konania súviseli priamo s nesprávnym úradným postupom policajných orgánov, a následne, v prípade kladného zistenia i otázke ich účelnosti a výšky. Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme sa pre zmenu súd prvej inštancie neriadil východiskami v tomto smere danými ustálenou rozhodovacou praxou, pričom rozhodnutie v tomto smere bolo aj nepreskúmateľné. Výsluch žalobcom navrhnutého svedka I., bolo z pohľadu meritórneho skutkového a právneho kontextu veci významné. Samotná

škoda uplatňovaná v tomto spore mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu policajných orgánov, podľa žalobcu spočívajúceho v porušení povinností urobiť úkon a vydať rozhodnutie v lehote stanovenej trestným poriadkom, v konečnom dôsledku znamenajúcim zmarenie možnosti odhaliť konkrétneho páchatela trestného činu, ktorého obeťou sa stal žalobca, pričom nečinnosť policajných orgánov bola skonštatovaná dozorovým prokurátorom. Potom v časti nároku na náhradu trov konania uznal za oprávnenú odmenu iba za úkon právnej služby prevzatie a príprava zastúpenia, vrátane prvej porady s klientom z 19.06.2015 vo výške žalobcom žiadaných 60,11Eur za jeden úkon právnej služby, zohľadňujúc tzv. zásadu ne ultra petitem, hoc by podľa advokátskej tarify žalobcovi patrila vyššie odmena za jeden úkon, ku čomu priznal žalobcovi aj 8,39Eur titulom režijného paušálu, to všetko navyšil o DPH v sadze 20%, čo predstavuje priznanú sumu 82,20Eur. Mal za to, že iba tento úkon právnej pomoci bol vykonaný v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom žalovaného, u ostatných príčinná súvislosť absentovala, lebo boli vykonané po začatí trestného stíhania uznesením z 01.07.2015 (žiadosť o prešetrenie postupu policajta z XX.XX.XXXX bola odoslaná 31.07.2015, teda až po začatí trestného stíhania), resp. k poradám s klientom nebol preukázaný relevantný dôkaz o ich vykonaní, ktoré navyše považuje sa súčasťou úkonu, pri ktorom sa táto porada uskutočňuje. K námietke žalovanej strany o nepredložení dôkazu o úhrade tejto sumy, vychádzal z domnienky, že žalobca ju advokátke iste zaplatil, inak by ju vystavil tomu, že by boli z jej strany nezákonné uplatňované a zdaňované. Pokiaľ išlo o náhradu nemajetkovej ujmy, prokurátorom zistený prieťah polície v trestnom konaní považoval za nesprávny úradný postup, no jeho zistenia a predovšetkým jeho vysvetlenie vzniku prieťahov (zložité zisťovanie miestnej príslušnosti a nejasná právna úprava ku zisťovaniu údajov od mobilných operátorov) považoval za dostatočné a objektivizujúce samotný postup polície a ktorý ani sám nevyhodnotil ako závažné pochybenia. Okrem toho v tejto časti mal za to, že niet príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a nemajetkovou ujmov a ani z dôkazov vykonaných na návrh žalobcu (jeho výsluch, čestné vyhlásenie jeho manželky a výpoveď svedka I.), nevyplývalo k akým následkom v dôsledku nesprávneho úradného postupu došlo v jeho doterajšom živote a v prostredí. Žalobca stratil dôveru v políciu, lebo nebol zistený páchatel trestného činu. V tomto žalobcovi taktiež vytyka neobozretnosť v jeho konaní. Pri trovách konania vzhliadol na dôvody hodné osobitného zreteľa, ktorými v tomto spore boli osobné, zárobkové a majetkové pomery žalobcu ako i to, že žalovaným je štátny orgán, ktorého zastupoval jeho zamestnanec, čo predstavuje jeho pracovný výkon. Takto ustálený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa § 3 ods. 1, ods. 2, § 9 ods. 1, 3, 4, § 17 ods. 1 - 4, § 18 ods. 1 - 3 zák. č. 514/2003Z.z.; výrok o trovách konania podľa ustanovenia § 257 CSP.

3. Tento rozsudok včas podanými odvolaniami napadli obe strany.

4. Žalobca, ako to vyplýva z obsahu jeho odvolania, ako i konečného odvolacieho návrhu, ho napadol v II. zamietavom výroku, poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/, h/ CSP (iná vada - nepreskúmateľnosť, nevykonanie navrhnutých dôkazov, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci). V časti nepriznania náhrady nemajetkovej ujmy svoju odvoláciu argumentáciu postavil na presvedčení, že preukázal všetky predpoklady pre jej priznanie, t.j. nesprávny úradný postup, vznik ujmy, a existenciu príčinnej súvislosti medzi nimi. Jemu vzniknutú ujmu nemožno odstrániť, možno ju iba kompenzovať. Samotné prieťahy v trestnom konaní mali jednoznačne za následok zásah do jeho práv na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Bolo zasiahnuté do jeho osobného a rodinného života, čo preukázal svojou výpoveďou, výpoveďou svedka I. a čestným vyhlásením svojej manželky. Neprimeraná dĺžka konania znamená pre sťažovateľa samotnú morálnu ujmu a žiadne ďalšie dôkazy sa v tomto už zásadne nevyžadujú, tu poukazujúc na ustálenú judikatúru ESLP. V časti nepriznania trov konania poukázal na to, že do spisu predložil ich vyčíslenie a vyjadril nesúhlas s tým, ako ich účelovosť a výšku posúdil súd, lebo samotným začatím trestného konania nemohlo dôjsť k vymazaniu vzniknutých prieťahov a vyčíslené trovy boli vynaložené v konaní, v ktorom došlo ku prieťahom. K nepriznaniu náhrady za žiadosť o prešetrenie postupu policajta uviedol, že práve táto žiadosť smerovala k prešetreniu prieťahov a výsledok jej prešetrenia je podkladom pre toto konanie. Príčinná súvislosť je teda zrejmá. Jeho výsluch, za ktorý tiež nebola priznaná náhrada trov, je jedným zo základných úkonov v trestnom konaní, teda v konaní v ktorom boli spôsobené prieťahy. Uplatnil si náhradu podľa tarifnej, nie zmluvnej odmeny, ktorú treba potom považovať za účelne vynaložené náklady. Rozhodnutie súdu v zamietavej časti považuje taktiež za nepreskúmateľné. Navrhol zmenu rozsudku a priznanie mu aj zvyšného ním uplatneného nároku.

5. Žalovaný ho napadol v I. vyhovujúcom a III. súvisiacom výroku o trovách konania, poukazujúc na odvolacie dôvody vedené v ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP (iná vada - nepreskúmateľnosť,

nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci). Na prvom mieste žalovaný poukázal na to, že v predmetnom prípade dozorový prokurátor skonštatoval, že postup vyšetrovateľa bol zákonný a správny, a teda, že nedošlo ku nesprávne úradnému postupu. Žalobca nepreukázal nesprávny úradný postup, škodu a príčinnú súvislosť s tým, že v časti náhrady trov konania žalobca v spore nepredložil ani žiaden dôkaz o ich úhrade svojmu právnenému zástupcovi a ani o tom, že ten je platcom DPH. Navyše návrhy na dokazovanie neboli zo strany žalobcu uplatnené včas. Pokiaľ ide o trovy konania súdu prvej inštancie vytkol, že žiadnym spôsobom neprihliadol a nezohľadnil jeho úspech v spore s tým, že si uplatnil iba náhradu cestovných výdavkov za účasť na pojednávaniach pričom v odôvodnení rozhodnutia nie sú presvedčivo a náležite označené dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré aplikoval § 257 CSP. Celkovo rozhodnutie súdu vzhľadom na niekoľko protirečivých úvah, považuje za nepreskúmateľné. Navrhol rozsudok v ním napadnutej časti zmeniť a žalobu zamietnuť a uplatnil trovy konania.

6. Žalovaný vo svojej odvolacej replike na odvolanie žalobcu upriamil na tú skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy iba v prípade, ak je zrejmé, že samotné konštatovanie porušenia práv nie je dostačujúcou formou satisfakcie s tým, že zopakoval, že zo strany žalobcu nebol v spore predložený dôkaz o úhrade trov právneho zastúpenia. Uvedené rovnako zopakoval vo svojej duplike k odvolacej replike žalobcu.

7. Žalobca vo svojej odvolacej replike na odvolanie žalovaného upriamil na to, že existencie nesprávne úradného postupu bola potvrdená v prvom rozsudku odvolacieho súdu s tým, že nárok na náhradu škody a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vychádzajú z toho istého protiprávneho konania, no nemajetková ujma v peniazoch nie je závislá na tom, či došlo k naplneniu podmienok zodpovednosti za majetkovú škodu. Samotné prietahy sú zásahom do jeho práv. Dôkazy predložil na výzvu súdu prvej inštancie. Vyčíslené trovy boli vynaložené v konaní, v ktorom došlo k nesprávne úradnému postupu a v jeho súvislosti a uplatnil si iba náhradu účelných a dôvodne vynaložených trov.

8. Žalobca vo svojej odvolacej duplike k odvolacej replike žalovaného upriamil na tú skutočnosť, že priznanie ním uplatňovanej nemajetkovej ujmy bude mať skôr povahu symbolickej satisfakcie s tým, jednotlivé úkony právnej služby vyplývajú z pripojeného trestného spisu, odmena za nich bola vyúčtovaná v súlade s príslušnou vyhláškou, boli vynaložené v súvislosti s nesprávnym úradným postupom a ich úhrada bola veriteľom potvrdená. Rovnaké platí i pre žalobcovu tripliku ku odvolaniu žalovaného.

9. Iné podania strán už dané neboli.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektami - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú základné zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383, § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli, na webovej stránke súdu a právnenému zástupcovi žalobcu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je, naproti dôvodnému odvolaniu žalovaného, v dôsledku čoho boli splnené podmienky tak pre čiastočne potvrdenie rozhodnutia (§ 387 ods. 1 CSP) ako i pre jeho čiastočnú zmenu (§ 388 CSP).

11. Z obsahu oboch podaných odvolaní vyplýva, že odvolatelia uplatnili odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP, hoc žalobca formálne cituje aj odvolací dôvod uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. e/ CSP.

12. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal

suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

13. Odvolací súd tak v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanou inou vadou - nepreskúmateľnosťou, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (ku tomu pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

14. Strany namietali nepreskúmateľnosť rozsudku, čo podľa nich zakladá inú vadu konania. Tu odvolací súd uvádza, že nepreskúmateľnosť rozsudku možno subsumovať iba pod odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. /b/ CSP - porušenie práva na spravodlivý proces, a nie pod odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. d/ CSP - inú vadu, lebo tento odvolací dôvod dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. (napr. nesprávne realizovanie manudukačnej povinnosti súdu, vykonanie nezákonne získaného dôkazu, porušenie povinnosti viazanosti súdu iným rozhodnutím), pričom jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, nie zmätočnosť súdneho rozhodnutia.

15. Hodnotenie dôkazov v zmysle ustanovenia § 191 CSP je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

16. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ustanovenia § 191 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli strany. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, alebo inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje hore uvedenému zákonnému ustanoveniu. Odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. písm. f/ CSP je možné teda napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, nesprávnosť ktorého možno usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

17. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP o nesprávnom právnym posúdení veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18. Predmetom sporu je nárok žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom policajných orgánov v trestnej veci vedenej pod I.: D.-XXX/X-X.-XXXX, I.: D.-XXX/X-X.-XXXX a I.: D.-XX/X-X.-XXXX, v ktorej žalobca vystupoval ako poškodený, a to podľa zákona č. 514/2003Z.z. Samotná škoda žalobcu má pozostávať z trov právneho zastúpenia v trestnej veci vo výške 900,-Eur ako i nemajetkovej ujmy, ktorú výšku žalobca vyčíslil sumou 1.000,-Eur. Samotný nesprávny úradný postup žalobca videl v porušení povinnosti policajných orgánov v zákonom stanovenej

lehote urobiť úkon a vydať rozhodnutie, v dôsledku čoho došlo k zmareniu vykonania niektorých úkonov potrebných pre odhalenie konkrétneho páchatel'a trestného činu, ktorého obeťou sa stal žalobca.

19. Pre vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je nevyhnutné splnenie troch základných podmienok: 1/ nesprávny úradný postup štátneho orgánu, 2/ vznik škody a 3/ príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

20. V súdnej veci, tak ako to už ustálil odvolací súd vo svojom skoršom rozsudku, vychádzajúc z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu policajta z XX.XX.XXXX, bol zo strany oprávneného subjektu - prokurátora - konštatovaný prieťah vo veci začatia trestného stíhania, teda bol nepochybne indikovaný nesprávny úradný postup policajných orgánov (ku tomu pozri napr. analogicky, Ústavný súd SR, sp. zn. II. ÚS 383/2015). Od uvedeného záveru, aj napriek jeho tvrdošijnému odmietaniu, v tomto smere zrejme vychádzajúc z mylnej interpretácii § 9 ods. 3 zák. č. 514/2003Z.z. zo strany žalovaného, niet racionálneho dôvodu odchýliť sa ani v tomto rozhodnutí.

21. Pokiaľ ide o náhradu trov z trestného konania. V pôvodne podanej žalobe boli vyčíslené sumou 900,-Eur. Na základe výzvy súdu prvej inštancie, po prvom rozhodnutí odvolacieho súdu, žalobca predložil nedatované vyúčtovanie trov právneho zastúpenia podľa advokátskej tarify v celkovej sume 657,97Eur s DPH. V uvedenom potvrdení sa nachádza poznámka o zaplatení zálohy vo výške 900,-Eur dňa 19.06.2015. Žalovaná strana následne v priebehu sporu namietala nepredloženie relevantného dôkazu o zaplatení trov právneho zastúpenia a platcovstva DPH zo strany právneho zástupcu. Okrem toho bolo namietané i nepreukázanie účelnosti jednotlivých úkonov ako i to, či jednotlivé úkony priamo súviseli s nesprávnym úradným postupom. Je ustálené, že pre účely náhrady škody za zodpovednosť štátu treba za účelne vynaložené náklady poškodeným na zaplatenie odmeny právneho zástupcovi považovať náklady v rozsahu tarifnej odmeny. Podmienkou vzniku zodpovednosti štátu za škodu je existencia škody, ktorá sa prejaví zmenšením majetku poškodeného (žalobcu), ktorého v tomto smere zaťažuje dôkazné bremeno. Žalobca však iba tvrdil, že k jeho škode (zmenšeniu majetku), najsamprv zaplatením sumy vo výške 900,-Eur, neskôr aj predložením vyúčtovania podľa advokátskej tarify, došlo, jej existenciu však zákonom predpísaným spôsobom (predložením účtovne relevantného dokladu o zaplatení) nepreukázal. S poukazom na § 373 ods. 4, § 366 CSP v tomto smere nemožno brať na zreteľ ani tvrdenia žalobcu v jeho odvolacej duplike o potvrdení úhrady trov právneho zastúpenia veriteľom (právnym zástupcom). Ak súd prvej inštancie vychádzal iba z domnienky o zaplatení, bez toho, aby mal zaplatenie aj náležite preukázané, zaťažil svoje rozhodnutie v tejto časti skutkovou vadou.

22. Odvolaciemu súdu tak potom neostávalo nič iné, iba I. vyhovujúci výrok napadnutého rozsudku postupom podľa § 388, § 390 CSP zmeniť a žalobu v tejto časti zamietnuť a naproti tomu, II. zamietavý výrok v časti nepriznania ostatnej náhrady trov konania, ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

23. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy za nesprávny úradný postup. Tá predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného, a teda môže predstavovať rôzne negatívne následky do osobnostnej integrity poškodeného vyplývajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a podobne. Zákon pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy výslovne, demoštratívny výpočtom, stanovuje kritériá, ktoré je potrebné vždy posúdiť s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu. Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je tak ponechané na ľubovôľu súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania vykonaného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, v ktorom smere dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného. V tejto súvislosti možno vo všeobecnosti konštatovať, že určujúcim vodítkom pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy by mala byť jej primeranosť. Z uvedenej právnej úpravy, ktorá stanovuje okruh skutočností, na ktoré je potrebné pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť, potom vyplýva, že nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno vyvodiť už zo samotnej existencie nesprávneho úradného postupu, bez zreteľa na následky dopadu vzniknutej ujmy na jednotlivé stránky života dotknutej osoby, závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo.

24. Odvolací súd poukazuje na to, že nečinnosť orgánu verejnej moci, či zbytočné prieťahy v konaní nepochybne znamenajú samé o sebe pre poškodeného určitú imateriálnu ujmu, to však ale

poškodeného nezbavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania jej peňažnej náhrady, vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života a intenzitu zásahu, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Hoci aj v dôsledku neprimerane dlhotrvajúceho konania možno ujmu spočívajúcu v neistote poškodeného ohľadne výsledku konania predpokladať, je ale už predmetom ďalšieho dokazovania posudzovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, kedy je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, hodnoverne v konaní preukázal.

25. Súd prvej inštancie tak vychádzal zo správneho právneho názoru, že nesprávny úradný postup nemožno považovať bez ďalšieho za konanie, v dôsledku ktorého by žalobcoví automaticky prináležal nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy a správne v tomto smere uzavrel, že žalobca dostatočne spoľahlivo ním navrhnutými a súdom vykonanými dôkazmi nepreukázal dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, keď náležite nepreukázal vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mu mali v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vzniknúť. Aj tu totiž žalobcu zaťažovalo dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku nesprávneho úradného postupu policajných orgánov vznikla nemajetková ujma, na ktorej reparáciu je potrebné priznať aj náhradu v peniazoch.

26. Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou žalobcu, ktorý v odvolaní s poukazom na judikatúru ESĽP tvrdí, že neprimeraná dĺžka konania znamená pre sťažovateľa samotnú morálnu ujmu a žiadne ďalšie dôkazy v tomto ohľade v zásade už nevyžaduje, nakoľko táto ujma vzniká samotným porušením práva. Takáto argumentácia je totiž v rozpore s ustanovením § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý nepochybne vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch okrem existencie samotného nesprávneho úradného postupu podmieňuje i tým, že na poskytnutie primeraného zadosťučinenia nepostačuje konštatovanie porušenia práva a vzniknutú nemajetkovú ujmu nemožno reparovať inak. Konanie v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., pokiaľ ide o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, nemožno stotožňovať čo do jeho účelu a cieľa s konaním pred ESĽP, ktoré vychádza z iných princípov.

27. Preto bolo potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti (II. zamietavý výrok ohľadne zaplataenia nemajetkovej ujmy) postupom podľa § 387 ods. 1 CSP, ako vecne správne potvrdiť.

28. Pokiaľ ide o trovy konania. V súhrne bol celkom úspešný žalovaný, lebo žaloba bola v konečnom dôsledku voči nemu v celom rozsahu zamietnutá. Má teda v zásade nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 a § 396 ods. 1, 2 CSP). Súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí aplikoval ustanovenie § 257 CSP a stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal. Zohľadnil osobné, zárobkové a majetkové pomery žalobcu ako i to, že žalovaným je štátny orgán, ktorého zastupoval jeho zamestnanec, čo predstavuje jeho pracovný výkon.

29. Právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa spravuje zásadou úspechu v spore. Jediná možnosť prelomenia zásady úspechu pri rozhodovaní o trovách konania je vyjadrená v § 257 CSP, pričom už vo formulácii predmetného ustanovenia je *expressis verbis* vyjadrená požiadavka výnimočnosti jeho aplikácie v nadväznosti na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 MCdo 17/2009, 5 Cdo 67/2010 či 3 MCdo 46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej spore neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihladiť. Túto normu preto nie je možné

interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, či I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 727/2000). Ustanovenie § 257 CSP neslúži na zmiernenie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami (pozri nálezy Ústavného súdu ČR, I. ÚS 2862/07). K aplikácii ustanovenia § 257 dochádza aj z aspektov sociálnych. Okolnosti hodné osobitného zreteľa sa v takýchto prípadoch môžu vyskytnúť v akomkoľvek sporovom konaní. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobné a iné pomery všetkých strán sporu (teda nielen tej strany, ktorú by podľa všeobecných ustanovení zaťažovala povinnosť nahradiť trovy konania, ale aj tej strany, ktorej majetková sféra by bola výnimočným nepriznaním náhrady trov dotknutá) a všimnúť si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní (pozri R24/1964). Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán je napríklad skutočnosť, že sa strana, ktorá nemala úspech vo veci, ocitne v takej závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Je však nutné prihliadnúť aj na pomery druhej strany sporu. Iba konštatovanie, že rozhodnutie o výnimočnom nepriznaní práva na náhradu trov konania nezasiahne nepriaznivo do majetkovej sféry úspešnej strany bez toho, aby sa súd majetkovou sférou tejto strany akokoľvek zaoberal, je neprípustné a takýto postup možno z hľadiska súdu hodnotiť ako svojvoľný. Použitie § 257 CSP neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo, že zárobná a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok.

30. Žalobca v súdnej veci existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa tvrdil, tie mali podľa neho spočívať v samotnej povahe veci, keď bol indikovaný prieťah v trestnom konaní, ale aj v jeho nelichotivej majetkovej situácii. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa tkvúcich v jeho nelichotivej majetkovej situácii, však dostatočným spôsobom, hoc mu bol na to vytvorený dostatočný priestor, najmä po prvom rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sa podrobne zaoberalo splnením podmienok pre aplikáciu § 257 CSP, nepreukázal. Odvolací súd nespochybňuje ani to, že do práv žalobcu bolo zasiahnuté. Predmetom sporu bol jeho nárok na náhradu škody, resp. nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, v ktorom bol žalobca plne neúspešný, pri náhrade škody titulom zložených preddavkov pre neexistenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom policajných orgánov a vzniknutou škodou a pri ostatných dvoch nárokoch - náhrada škody titulom trov trestného konania a náhrada nemajetkovej ujmy, bol žalobca neúspešný v dôsledku neunesenia dôkazného bremena. Existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa tak v súdnej veci nie je daná/preukázaná. Preto o nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému bol priznaný nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi v plnom rozsahu. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštanície samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

31. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Preto na ďalšiu argumentáciu strán zachádzajúcu do nadbytočných podrobností, nespôsobilú už prívodiť úspech odvolaniu, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

32. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).